

Bergen, 15.01.2024

Uttalelse til søknad om forlenget byggefrist for overføring Daladalen – Lyngsvatn i Sandnes og Hjelmeland kommuner

Vi viser til høring av søknad om forlenget byggefrist for overføring Daladalen – Lyngsvatn i Sandnes og Hjelmeland kommuner, hvor Lyse Kraft DA ("**Lyse Kraft**") i søknad 13. juni 2022 søkte om forlenget byggefrist med ytterligere fem år, dvs. til 24. november 2027. Søknad ble sendt på høring 14. november 2023 med frist for å komme med uttale innen 15. januar 2024. Småkraft AS ("**Småkraft**") inngir herved sin høringsuttalelse.

Konsekvensene av manglende realisering

Lyse Produksjon AS mottok 24. november 2017 konsesjon til å regulere og overføre to felt til Lyngsvatn som ligger mellom Lysefjorden og Lyngsvatn. Konsesjonen er senere overført til Lyse Kraft. Samtidig fikk Småkraft konsesjon til å bygge to kraftverk lenger ned i samme vassdrag, samt avslag på søknad om konsesjon for å bygge ut Øvre Dalaåna kraftverk. Bakgrunnen for avslaget var blant annet at overføringen fra Daladalen til Lyngsvatn og Øvre Dalaåna kraftverk konkurrerte om utnyttelse av det samme vassdraget.

Småkraft er i gang med utbyggingen av kraftverkene Nordåna og Dalaåna. Kraftverkene skal etter planen settes i drift i løpet av 2025. Som kjent på tidspunktet for meddelelse av konsesjonene vil nedslagsfeltet til Dalaåna kraftverk påvirkes av en eventuell utbygging av Lyse Krafts overføringen Daladalen – Lyngsvatn. Dersom Lyse Kraft gis utsatt byggefrist og ikke realiserer prosjektet, vil det medføre et produksjonstap hos Dalaåna kraftverk på ca. **5 GWh** pr år i perioden 2025 til 2027 som kunne vært unngått. Videre vil en utsettelse av byggefristen medføre at Småkraft ikke ser det som lønnsomt å på nytt sende søknad om Øvre Dalaåna kraftverk. I motsetning til Lyse Kraft har Småkraft nødvendige avtaler med berørte grunneiere på plass for en slik utbygging dersom konsesjon for Øvre Dalaåna kraftverk søkes om og ville blitt tildelt. Videre pekes det også på at det er tilstrekkelig økonomisk lønnsomhet i Øvre Dalaåna prosjektet pr dagsdato (gitt at overføring Daladalen-Lyngsvatn ikke realiseres).

Manglende lønnsomhet i Lyse Krafts prosjekt

Etter gjeldende erstatningspraksis skal Lyse Kraft erstatte tap som følge av overføringen overfor både grunneiere og Småkraft som blir berørt. I tilfelle ekspropriasjon skal erstatningene i tillegg forhøyes med 25 %, jf vassdragsreguleringsloven § 30 tredje ledd. Småkraft er bekymret for om Lyse Krafts prosjekt har tilstrekkelig økonomisk evne til å dekke både utbyggingen og erstatninger i nødvendig størrelse. På bakgrunn av dette ønsker Småkraft at NVE pålegger Lyse Kraft å sannsynliggjøre at utbyggingen av Daladalen-Lyngsvatn er økonomisk realiserbar før NVE gir en eventuell tillatelse til forlenget byggefrist. Om ikke Lyse Kraft ikke pålegges å sannsynliggjøre at utbyggingen har tilstrekkelig økonomisk bæreevne er det en risiko for, gitt at Lyse Kraft får utsatt byggefrist, at vi kommer i en situasjon hvor prosjektet ikke kan realiseres, men at det likevel har hindret realisering av eventuell ny utbygging av Øvre Dalaåna kraftverk og fullstendig utnyttelse av eksisterende kraftverk frem til 2027.

Manglende tilstrekkelig teknologi for gjennomføring av overføring Daladalen-Lyngsvatn

Til slutt må det også vektlegges at det er stor usikkerhet knyttet til om nødvendig teknologi for å realisere overføringen vil komme på plass innen 2027. Som Lyse Kraft selv skriver i søknadsbrevet datert 13. juni 2022 "*mangler nok fortsatt litt på å kunne si at teknologien er kommersielt moden*". Det bes om at NVE vurderer behovet for ytterligere dokumentasjon fra Lyse Kraft vedrørende fremdrift av teknologi som er nødvendig for å

realisere prosjektet siden søknadsbrevet ble sendt 13. juni 2022 i en eventuell vurdering av hvor sannsynlig det er at prosjektet vil gjennomføres innen 2027.

Oppsummering

På bakgrunn av overnevnte punkter bes det om at NVE ved vurderingen av om det skal gis utsatt byggefrist for overføringen Daladalen-Lyngsvatn legger vekt på at Lyse Kraft ikke har nødvendige avtaler med berørte grunneiere på plass, usikkerheten knyttet til om prosjektet er økonomisk realiserbart og om nødvendig teknologi vil være kommersiell moden innen 2027. Det bør særlig vektlegges hvilke konsekvenser en eventuell utsettelse av byggefristen vil ha for pågående prosjekter og eventuelle nye realiserbare prosjekter dersom det også er sannsynlighet for at prosjektet ikke er realiseringsklart i 2027.

Dersom NVE trenger utfyllende informasjon eller dokumentasjon på herværende høringsuttalelse vil dette bli oversendt etter forespørsel.

Med vennlig hilsen

Katarina Eftevand
småkraft
Miljørådgiver

☎ +47 917 15 033
✉ katarina.eftevand@smaakraft.no
www.smaakraft.no
Solheimsgt. 15, 5058 Bergen
Postboks 2389, Solheimsviken, 5824 Bergen

